

СПЕЦИФІКА ПЕРЕДАЧІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПОЗА МЕЖАМИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Підлуцька В. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Чернюк Н. І.

Поряд з іншими мовами світу англійська мова належить до полінаціональної та поліетнічної категорії мов. Вона виявляє високий ступінь негомогенності.

Спочатку англійська мова слугувала засобом міжетнічного спілкування, потім вона поступово видозмінювалася та ставала рідною для населення тієї чи іншої країни. Так, британський варіант англійської мови поклав початок американському варіанту, потім австралійському та південноафриканському. У ХХ столітті розвилися нігерійський, індійський, сингапурський варіанти та багаточисленні нові різновиди англійської мови ("New Englishes") [1, 13]. Серед нестандартних варіантів англійської мови виділяють "піджини" (гавайський, малайський "Beach-la-Mar", "Neo-Malasian") та "креольські мови" (Тринідад і Тобаго "Banana English", ямайська "Bungo" тощо). Деякі лінгвісти висувають припущення, що дана ситуація може свідчити про розвиток нової мовної родини. Поширення англійської мови у світі відображене в теорії "трьох концентричних кілець" Б. Качру (1984).

Існує й інша класифікація, за якою англійська мова поділяється на наступні варіанти: вихідний первісний максимальної включності (британський варіант); похідні первісні максимальної включності (американський, канадський, австралійський, новозеландський варіанти); похідні вторинні обмеженої включності (варіанти поліетнічної мови в країнах, що розвиваються, та її варіанти як іноземної мови, такі як "франгле", "венгліш" (уельська та англійська), "джепліш", "сведліш", "англікаанс", "дойчліш", "русліш").

Національно варіанти являють собою особливі форми функціонування єдиної літературної мови у відповідності до умов, потреб та традицій нації – носіїв даної мови [2]. При дослідженні диверсифікаційної варіативності англійської мови враховувалися лінгвокультурний та соціолінгвістичний чинники.

Основні розбіжності між національними варіантами англійської мови лежать у площині лексичної структури: національно-марковані одиниці, реалії, фонові лексика, конотативна лексика. Спостерігаються відмінності на фонетичному рівні: вимова дифтонгів ([eɪ] = [aɪ]), видозміна приголосних, назалізація тощо. На морфологічному рівні відмічені специфічні афікси, скорочення слів, редукції основ, наприклад: "-za – Shazza", "postie = postman"). На рівні граматичних конструкцій спостерігається субституція вектору недоконаного стану минулої дії вектором доконаності (Present

Progressive/Past Simple), передача родового відмінка називним Лексико-граматичні та інші варіації також викликають певні труднощі при перекладі з національно-територіальних варіантів англійської мови українською мовою.

При перекладі автентично маркованих лексичних одиниць діють наступні принципи перекладу реалій: транскрипція (наприклад, "*creek*" – "крік" (*епізодична ріка, що всихає в сухий сезон*)), транслітерація, калькування (наприклад, "*gentle Annie*" – "ніжна Енні" (*некруте полого увшище*)), спосіб семантичних аналогій. Однак в процесі перекладу реалій слід дотримуватися поетапності. В першу чергу необхідно встановити семантичне значення певної реалії та визначити можливий спосіб перекладу, адже необґрунтоване застосування того чи іншого способу перекладу призведе до перекладацької помилки (наприклад, калькування українською мовою австралійського топоніму "*Esperance doctor*", що позначає "*сильний холодний вітер після спекотливого дня*" (за назвою м. *Есперанс, штат Західна Австралія*) є недопустимим. Особливості морфологічної структури національних варіантів англійської мови, зокрема, австралійського, інколи призводять до курйозів перекладу (наприклад, лексичну одиницю "*postie*" не слід передавати українською мовою пестливо-зменшувальною формою, адже зазначена мовна одиниця є редукованим варіантом слова "*postman*" – "*noutap*" та має нейтральну конотацію. Граматичні розбіжності в національних варіантах англійської мови вимагають детального аналізу висловлювання у процесі перекладу. На цьому етапі вагоме місце посідає контекст висловлювання, що зумовлює вибір певної граматичної конструкції у мові перекладу (наприклад, доконаний/недоконаний вид дієслівних зворотів, передача значення позесивності тощо).

Особливості національних варіантів англійської мови поза межами Великобританії можуть призводити до непорозуміння в екzogлосному спілкуванні та викликати певні труднощі при перекладі територіальних варіантів англійської мови на українську. Їх знання необхідне для нейтралізації мовно-культурного бар'єру.

Отже, англійська мова являє собою складне динамічне гетерогенне утворення, що розвивається швидкими темпами, функціонує в межах різних мовних ареалів та зазнає модифікацій.

1. Ощепкова В. В. Язык и культура. UK. USA. Canada. Australia. New Zealand. – М.: Глосса КАРО, 2006. – 336 с.
2. Наукові підходи до вивчення національних варіантів мови [Електронний ресурс] / Люшинська Г. В. // Вісник Запорізького державного університету Серія: Філологічні науки. – 2002. - №43. – Режим доступу до журн.: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/2779.pdf>.

Підлуцька, В.І. Специфіка передачі українською мовою варіантів англійської мови поза межами Великобританії [Текст] / В.І. Підлуцька; наук. кер. Н.І. Чернюк // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 71-73.